

Πιθανώς ἐκ τοῦ συνων. γαργαλιδομ(μ)άτης καθ' ἀπλολογίαν (γαργλιδομ(μ)άτης) καὶ ἀντιμετάθεσιν (γαρδιλομάτης). Οἱ μετὰ διπλοῦ μ τύποι ἔχουν ὡς β' συνθετ. τὸν τύπ. ὁμμάτιν, δι' ὃ βλ. μάτι. Ὁ τύπ. γαρδελομάτης κατὰ παρετυμολογίαν ἴσως πρὸς τὸ γαρδέλι, παρ' ὃ καὶ σγαρδέλι. Πβ. γαρδιλώνω.

Ὁ ἔχων τοὺς βολβούς τῶν ὀφθαλμῶν μεγάλους καὶ προεξέχοντας τῶν κογχῶν ἐνθ' ἄν.: Τὸ γορδιλομάτη χάζιν 'κὶ φτάω (δὲν χωνεύω τὸν γουρλομάτην) Πόντ. (Οἰν.) Αὐτὸς ὁ γαρδελομάτης με κοιτάζει μέσα 'ς τὰ μάτια Πελοπν. (Καρυόπ.) "Ἐναι γαρδελομάτα κ' ἔχει καὶ μεγάλη μύτη Πελοπν. (Κίτ.) Συνών. γαργαλομάτης, γαργαλιδομμάτης, γαριδομάτης, γουρλομάτης.

γαρδίλωμαν τό, Πόντ. (Κερασ. Σταυρ. Χαλδ.) γορδίλωμαν Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Οἰν.)

Ἐκ τοῦ ρ. γαρδιλώνω, παρ' ὃ καὶ γορδιλώνω. Ἡ ὑπέμετρος διαστολὴ τῶν ὀφθαλμῶν ἐνθ' ἄν.

γαρδιλώνω Πόντ. (Κερασ. Σταυρ. Χαλδ.) γαρδελώνω Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γορδιλώνω Πόντ. (Ἀμισ. Κοτύωρ. Οἰν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γαρδίλης, παρ' ὃ καὶ γορδίλης. Ὁ τύπ. γαρδελώνω κατ' ἐπίδρασιν τοῦ γαρδελομάτης, ἡ διὰ τὸ παρακείμενον ὕγρον.

Ἀνοίγω ὑπερβολικὰ τοὺς ὀφθαλμούς ἐνθ' ἄν.: Ἐγαρδίλωσεν τ' ὁμμάτῃ τ' καὶ τερεῖ Ποντ. (Χαλδ.) Ἐγαρδίλωσεν τ' ὁμμάτῃ τ', θὰ ἐφουρκίουντον (φουρκίωμα = πνίγομαι) Πόντ. (Σταυρ.) Ἐγορδίλωσεν τὰ μάτια του κ' ἐντράνεινε (ἐγούρλωσε τὰ μάτια του καὶ ἐβλεπε) Πόντ. (Οἰν.) Γαρδελώνει τὸ μάτι του σὰν γίδα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Συνών. γαργαλώνω, γαρδαλώνω, γουρλώνω. Καὶ ἀμετβ. ἐπὶ ὀφθαλμῶν, διαστέλλομαι ὑπερβολικὰ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Ἀπὸ τὸ φόβο ἐγαρδελώσασιν τὰ μάτια του. Ἐγαρδελώσασιν τὰ μάτια του ἀπὸ τὸ 'μετό. Στέκεται με γαρδελωμένα τὰ μάτια.

γάρδος ὁ, Πελοπν. (Ἀργολ. Λιγούρ. κ.ά.) — Λεξ. Βλαστ. 293 γαρδός Στερελλ. (Ἀμφ. Ἀράχ. κ.ά.) Θηλ. γαρτὴ Σκῦρ.

Ἡ λ. παλαιὰ ἀσφαλῶς, ὡς δεικνύει τὸ σύνθ. περιγάρδι-περιγάρτι (ἐν Χρον. τοῦ Μορέως κ. ἐν μεταγν. ἐγγρ.) = περιφραγμένον κηπάριον. Ὑπὸ τύπ. γάρδος = φράκτης, φραγμός, ἐν χρυσοβούλλῳ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλ. Ὑψηλάντου τοῦ ἔτους 1775. Πιθανῶς ἐκ τοῦ Φραγκ. *gar do* = κῆπος. Πβ. καὶ Ἀλβαν. *gárd*-καὶ Κουτσοβλαχ. *gárd* = φράκτης. Ἡ μετάθεσις τοῦ τόνου εἰς τοὺς τύπ. γαρδός-γαρτὴ κατὰ τινὰ ἀναλογίαν πρὸς συνών. ἢ παράλληλα.

1) Ἡ περὶ τὸν κορμὸν δένδρου σχηματιζομένη δι' ἀνασκαφῆς κυκλικὴ κοιλότης πρὸς συγκέντρωσιν ὀμβρίων ἢ πηγαιῶν ὑδάτων ἀναγκαίων διὰ τὸν πλήρη ποτισμὸν τοῦ Πελοπν. (Ἀργολ. Λιγούρ. κ.ά.) — Λεξ. Βλαστ. 293: Γιόμισε ὁ γάρδος νερό, δὲ θέλει ἄλλο Ἀργολ. Μαράθηκε ἡ ἐλιά, ἤθελε νὰ φτειάξωμε γάρδο ἀπὸ καιρὸ γιὰ νὰ μαζέψῃ νερό Λιγούρ. 2) Ὁ διὰ τὴν ἐμφύτευσιν νέων ἐλαίων ἢ κλημάτων ἀνοιγόμενος μικρὸς στρογγύλος λάκκος Στερελλ. (Ἀμφ. Ἀράχ. κ.ά.): "Ἀφ' ἑὶ βαθιὰ τοῦ γαρδὸ γιὰ νὰ ριζοσπιάδ' τοῦ κλήμα Ἀράχ. 3) Θηλ. εἶδος «βελονιάς» (βλ. βελονιά 3), χρησιμοποιουμένης

εἰς κεντήματα, ἰδίᾳ εἰς τὸ περίγραμμα τῆς ὅλης παραστάσεως τοῦ κεντήματος καὶ ἐν συνδυασμῷ με «σταυροβελονιά» Σκῦρ.: Κάνουμε μονὴ γαρτὴ τσαὶ διπλὴ γαρτὴ. "Ἄλλ' ἡ γαρτὴ τσαὶ ἄλλ' ἡ γερτὴ (ἐνν. βελονιά).

γαρδούμα ἡ, Ζάκ. Πελοπν. (Κλουτσινοχ. Σουδεν.) ἄρδουμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γαρδούμπα Ἀθῆν. Εὐβ. (Αἰδηψ. Χαλκ. κ.ά.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. κ.ά.) Στερελλ. (Τριχων. κ.ά.) κ.ά. γαρδούνα Πελοπν. (Κορών. Κυπαρισσ. Ὀλυμπ.) γαῖδουμα Ζάκ. (Πλεμοναρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γαρδούμι, παρ' ὃ καὶ γαρδούμι καὶ γαρδούνι, κατὰ τύπ. μεγεθυντικόν.

Τὸ μεγαλύτερον κάπως τοῦ συνήθους γαρδούμι ἢ καὶ ἀπλῶς τὸ γαρδούμι, ὃ ἰδ. ἐνθ' ἄν.: Ἐκαναν γλέντι τρικούβετο γαρδούμπες, σπληνάντερα, σκωτάκια, μαριδίτσες... Ἀθῆν. κ.ά. Ἐχομε σπληνάντερο καὶ γαρδούμπες με γιοματάρι καλὸ ἔρχεσαι; Εὐβ. (Αἰδηψ.) κ.ά. Ὅτι νὰ 'ναι κανένα ἄρδουμι μεγάλο, βορεῖ νὰ ποῦμε ἐτσά: καμένες ἄρδουμες! Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Παροιμ. φρ. Τσῆ Ἀναλήψεως, κονμπάρε, νὰ φᾶμε μιὰ γαρδούμα (ἐπὶ τῶν ἀορίστως ὑποσχομένων ἢ διαρκῶς ἀναβαλλόντων ὑπεσχημένην δεξιῶσιν) Ζάκ. Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. ὑπὸ τύπ. Γαρδούμας (πιθανῶς διὰ τὴν πρὸς τὸ ἔδεσμα προτίμησιν) Ζάκ.

γαρδουμάκι τό, ἀμάρτ. ἄρδουμάκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐκ τοῦ οὐσ. γαρδούμι καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -άκι.

Τὸ μικρότερον τοῦ συνήθους γαρδούμι, ὃ ἰδ.: Τὰ ἄρδουμάκια δὲν ἔχουνε πάχος, εἰν' ὅλον ἀδεράκι. Τῷ μικρῷ ζωδοβόλῳ 'ναι τὰ ἄρδουμάκια καλὰ ὁ καλύτερος μεζές.

γαρδουμάρα ἡ, ἀμάρτ. ἄρδουμάρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐκ τοῦ οὐσ. γαρδούμα καὶ τῆς μεγεθυντ. καταλ. -άρα, δι' ἣν ἰδ. -αρος.

Ἡ μεγαλυτέρα τοῦ συνήθους, εἰς πάχος ἢ μῆκος, γαρδούμα, ὃ ἰδ.: Ἡκουα κ' ἐὼ ἄρδουμάκια, κ' εὐτὰ εἶναι κατὶ ἄρδουμάρες... φόβος, τρόμος!

γαρδούμι τό, Θήρ. Κέρκ. Κρήτ. Νάξ. (Φιλότ. κ.ά.) Χίος — Λεξ. Βάιγ. Λάουνδ. Μπριγκ. Βλαστ. 277 γαρδούμι Εὐβ. (Αἰδηψ. κ.ά.) γαρδούμι Πάρ. γαρδούμι Ἀμοργ. γαρδούμι Κῶς σγαρδούμι Θήρ. Σάμ. (Μαρχ-θόκ.) ἄρδουμι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) βαρδούμι Νάξ. (Φιλότ.) οὐαρδούμι Νάξ. (Φιλότ.) γαρδούμι Πελοπν. (Λακων. Μεσσ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ Βυζαντ. γαρδούμιον, ὃ ἐκ τοῦ Λατιν. *caldumen*. Πβ. Ἡσυχ.: «κόλλιξ' τὸ γαρδούμιον» καὶ Δουκ. ἐν λ. γαρδούμιον. Βλ. G. Meyer, Neugr. Stud. IV, 22. Κ. Ἀμαντ., Ἀθηνᾶ 23 (1911), 487. Διὰ τὴν τροπὴν τοῦ μ εἰς μπ (b) εἰς τὸν τύπ. γαρδούμι (γαρδούμι), βλ. Φ. Κουκουλ., Ἀθηνᾶ 49 (1939), 118. Β. Φάβ., αὐτόθ. 52 (1948), 273. Ὁ τύπ. γαρδούμι ἐκ τοῦ πληθ. γαρδούμια > γαρδούμνια > γαρδούνια. Ὁ τύπ. σγαρδούμι (ἐκ προσθήκης ἀρκτικού σ) καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἐδεσμα παρασκευαζόμενον ἐκ τῶν λεπτῶν ἐντέρων ἀμνῶν, ἐρίφων, προβάτων καὶ αἰγῶν, ἅτινα πλύνονται ἐπιμελῶς, κόπτονται εἰς τεμάχια, τυλίσσονται δίκην βοστρύχων μετὰ τεμαχίων τοῦ ἐπίπλου ἢ καὶ τοῦ ἥπατος, τῶν πνευμόνων, τοῦ σπληνός ἢ τοῦ στομάχου τῶν σφα-

